GAZETA KRAKOWSKA

Nro 71.

Z KRAKOWA DNIA 6 WRZESNIA 1818 Roku WE NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 29 Sierpnia.

Delegacyia Administracyyna w Zastępstwie Rady Stanu Królestwa Polskiego.

W skutku uchwały Namiestnika Królewskiego z dnia 20 Lutego 1816 r. art. 38, podaie do wiadomosci stron interessowanych, iż następuiące sprawy, pod iey ostateczne zawyrokowanie oddane, iako to:

Z Dzierżawnych.

1 Jedlińskiego Dzierżawcy dóbr Narodowych Zemborzyce, w Woiewództwie Lubelskiem.

2 Eleonory Wilkoszewskiey były Dzierżawczyni dóbr Narodowych Smardzewice, w Woiewodztwie Sandomierskiem, na wokandę wpisane.

Nakoniec zapadłe ostateczne wyroki w sprawach, iako to:

Z Dzierżawnych:

Dla Siwickiego Naddzierżawcy Ekonomii Bartniki, w Woiewództwie Augustowskiem, Pełnomocnikowi tu w Warszawie doręczony.

Z Allewiiacyynych:

1 Dla Państwa i włościan wsi Domaszewnicy, do Kommissyi Woiewództwa Podlaskiego.

2 Dla Konwentu Xięży Bazyliianów Bialskich, do Kommissyi Woiewództwa Podlaskiego.

3 Dla Państwa i włościan wsi Wyrębowa, do Kommissyi Woiewództwa Kaliskiego.

4 Dla Państwa dóbr Gromadzice, do Kommissyi Woiewództwa Sandomierskiego.

5 Dla włościan Gminy Złotniki, do Kommissyi Woiewództwa Krakowskiego.

6 Dla Państwa, Probostwa i Miasta Bełżyc, do Kommissyi Woiewódz. Lubel.

7 Dla Gromady wsi Gorzkowiczki, tudzież Państwa i włościan wsi Zuchowice, do Kommissyi Woiewództwa Kaliskiego.

8 Dla Państwa i włościan wsi Dąbrowki, do Kommissyi Woiewództwa Kaliskiego.

9 Dla mieszkańców miasta Głuska, do Kommissyi Woiewództwa Lubelskiego

10 Dla Państwa i włościan wsiów Zezunina i Ziółkowka, do Kommissyi Woiewództwa Lubelskiego.

11 Dla mieszkanców miasta Józefowa, do Kommissyi Woiewództwa Lubelskiego.

12 Dla Państwa i włościan dóbr Strzelce, do Kommissyi Województwa Lubelskiego.

13 Dla włościan wsi Narodowey Dobrzankowa, do Kommissyi Woiewództwa Płockiego.

14 Dla włościan wsi Swaty, do Kommissyi Woiewództwa Podlaskiego.

15 Dla Dziedzica i włościan dóbr Obleków, do Kommissyi Woiewództwa Krakowskiego.

16 Dla Państwa i włościan wsi Krężnicy Okrągley, części Jana Jastrzębskiego, do Kommissyi Woiewództwa Lubelskiego.

17 Dla Państwa i włościan wsi Krężnicy Okrągley, części Lubańskiego Ignacego, do Kommissyi Woiewództwa Lubelskiego, przesłanemi zostały.

Działo się w Warszawie dnia 27 Sierpnia 1818 roku.

(podpisano) *Badeni.*
Senator Kasztelan Prezes.
(Podpisano) *Misiewicz.*

Z Białegostoku d. 6 Sierpnia.

Osobliwszy wypadek zdarzył się tu we wsi Rogowie, o dwie mile od Białegostoku, który interesować mogąc miłośników Historyi Naturalney, publiczności się udziela.

W. Piszczatowski powracaiąc d. 5 b. m z polowania, uyrzał stado dosyć wielkie niezmierney wielkości ptaków. Maiąc lotki i kuli w torbie, nabił fuzyię, a podszedłszy przez bliskie krzaki, strzelił do nich i obarczył iednego, którego iest następuiące opisanie: dziób czerwony podobny do papugi, a maiący 4 cale długości głowę zupełnie łysa, a na głowie czubek z mszku białego, na szyi równie gołey w czarno wpadaiącey obrączka biała, nogi żołte z pazurami żołtemi, skrzydła czarne a podpiersi zielone, rozpostartość zaś skrzydeł iego ma siedm stóp, wysokości ma trzy. Przywieziony do domu iadł po swych godzinach zboże i mięso; uważano iż tylko na barany się rzucał, innym zwierzętom a nawet ptakom domowym daiąc pokóy. Buffon tego ptaka w swoiey Historyi Naturalney nie opisał. Bardzo wielu obywateli ciekawych zieżdża się do tego domu, aby tę osobliwość zobaczyć i kilku iuż uczonych domyśły swe o nim niezwłocznie do druku podadzą.

Z Petersburga d. 1 Sierpnia d. k.

W przeszłą niedzielę, to iest, dnia 28 z. m. odbył się w Kościele Panny Maryi Kazańskiey ślub Jenerał Adjutanta Jego Cesarskiey Mości Sipiagina z JW. Wsiewołodzką Freyliną dworu J. C. Mci. Nazajutrz N. Pan zaszczycił dom Państwa młodych obecnością swoią.

Przez rozkaz dzienny z dnia 27 z. m. W. Xiążę Mikołay Pawłowicz został dowódcą 2giey brigady 1wszey dywizyi gwardyi pieszey.

Niepamiętne tu iest tak piękne lato iak w tym roku. Od pierwszych dni Czerwca pogoda żadnym dniem zimnym nie była przerwaną; ieżeli niekiedy lekkie ukazały się chmury, to tylko dla zwilżenia ziemi i zmiarkowania upałów. Obfitość owoców iakoż rozmaytych dowodzi urodzaiu. Na targach pełno iuż oddawna wszelkiey iarzyny, a w tych dniach ukazało się i nowe zboże. Cena tego wszystkiego w stosunku lat przeszłych znacznie

iest niższa. Lecz nie tak się dzieie z zagranicznemi płodami. Donieśliśmy iuż, że kawa znacznie drożeie, dziś pud iey w sklepach częściowych iuż się przedaie po rubli 80, a kupuiąc nawet hurtem po 75 płacić trzeba.

Z Paryża d. 19 Sierpnia.

D. 15 b. m. w Swięto Wniebowzięcia Panny Maryi z rana słuchał Król Mszy w Kaplicy zamkowey, a popołudniu o godzinie 3 wszyscy Xiążęta rodziny Królewskiey ponowili w Kościele Panny Maryi poślubienie Ludwika XIII.

D. 15 dał Król osobne posłuchanie Posłowi Rossyyskiemu Hr. Pozzo di Borgo.

Xżę Fitziames napotkał niedawno w Kawiarni P. Jony, iednego z wydawcow Minerwy. WPan wydrukowałeś w swoim dzienniku, rzekł do niego, że ia należałem do Spisku; iest to kłamstwo i żądam zadosyć uczynienia. Nazaiutrz oba udali się do lasku Bulońskiego; P. Jony towarzyszyło dwoch Jenerałow iako Sekundantow, a Xciu Fitziames dwoch przyiacioł. Tu przyszło do wymowienia sobie. P. Jony rzekł, iż to tylko kazał drukować, co gazeta Londynska Times o tym spisku doniesła, bez twierdzenia czyli iest prawdą. Xżę Fitziames przestał na tem wytłumaczeniu się, i rozeszli się bez poiedynku. Przed 14 dniami miał sobie każdy za chlubę należenia do spisku dążącego do obalenia Ministrow, teraz każdy się iego wypiera.

O sprawie spiskowych zupełnie tu teraz ucichło; lecz iakikolwiek bądź ta sprawa obrot wezmie, zdaie się iednak, iż to zdarzenie zbliży Ministrow do strony liberalistow, i przyszłe obiory do izby Deputowanych wypadną zapewne wedle życzenia Ministrow lub strony liberalistow. Ultraroialiści, którzy sami mienili się bydź przyiaciołmi Króla, utracili teraz zupełnie swoy wpływ. Wszakże to oni mowiąc ustawicznie o konstytucyi, Królu tronie i ołtarzu, chcieli wznieść rewolucyią, polegaiąc na swoich stronnikach po departamentach, a mianowicie Wandei. Lecz nie udało im się, bo oświecona Francyia nie chce więcey rewolucyi, a Krol i Ministrowie przewiduią i odwracaią każde kraiowi - zagrażaiące niebezpieczeństwo.

P. Vitrolles nie wiedział wcale o swoim oddaleniu, i dopiero się z Monitora o niem dowiedział, a tem mniey spodziewał się bydź uwięzionem. Ludzie iego przeczytali wprzod Monitora, i gdy ich Pan kazał do powozu zaprzągnąć, dla udania się do St. Cloud, odpowiedział mu zmieszany kamerdyner, że dziś zagorąco. Ale gdy P. Vitrolles kazał koniecznie zaprzągać, zapytał go się znowu kamerdyner, czyli czytał Monitora; nie, przynieś mi go, muszę go wprzod przeczytać. Zaledwo rzucił nań okiem, natrafił zaraz na tyczący się go artykuł, i rzekł z zimną krwią do kamerdynera: " Dobrze mowisz, iż dziś zagorąco, nie każ zaprzągać. „ — Jenerał de la Roche-Jaquelin, ktory stał z swoim pułkiem w Fontainebleau, został także uwięziony.

Zdaie się potwierdzać, iż 25ty Sierpnia (dzień imienin Króla) obrany iest na ułaskawienie 16 wygańcow. Jenerał Marbot znayduie się pomiędzy niemi.

Sekretarz P. Vitrolles uwięziony w tey samey chwili został, kiedy roznosił

pismo: *Note secrette.*

Xiężna Berry kupiła Wieś Rossny w departamencie Sekwany i Oasy, w ktorey urodził się Sully, wierny przyiaciel i sługa Henryka IV.

D. 14. b. m. umarł tu sławny starożytności badacz P. Millin.

Xże Glucestru poiechał z Bordeaux do wód do Bareges, a ztamtąd uda się do Tuluzy, Lyonu, Genewy, i. t. d.

P. Cuvier mianowany został od Azyiatyckiego towarzystwa w Kalkucie członkiem honorowem.

Wychodzące w Paryżu peryiodyczne pismo: "Lettres Champenoises,, mieściło adres, który Biskupi Francuzcy mieli podać Królowi. Wyrażono w nim: — Stosownie do rozkazu W. K. Mości mianowani przez Ciebie Biskupi, otrzymawszy potwierdzenie od Stolicy Apostolskiey, zbliżyli się do tronu, i widzą z boleścią serca, iż religiia ciągłych przykrości doznaie. Nie do nas, Nayiaśnieyszy Panie, należy odkryć zasłonę pokrywaiącą intrygi, które dotąd wstrzymały skutek pobożnych Twoich usiłowań. Lecz niech Bóg broni, ażeby mówiono, iż Król Francuzki, którego obszerne wiadomości i mądrość uwielbiaią, zawarł, podpisał, i ogłosił konkordat, którego nie był w możności uskutecznić. Możesz go owszem, N. Panie, przywieść do skutku; zarzuty w tey mierze pochodzą z mylnego tłumaczenia konstytucyi; 14ty iey artykuł nadaie W. K. Mości moc zawierania traktatów pokoiu, przymierza i handlowych; a w następnym włożyłeś na siebie obowiązek sprawowania władzy prawodawczey wspólnie z obu Izbami. Ztąd mylne wypływa mniemanie, iż wszystkie prawa potrzebne do uskutecznienia traktatów, powinny bydź podawane obu Izbom i dopiero po ich przyięciu, mogą bydź przez W. K. Mość ogłaszane. Gdyby to niebezpieczne zdanie miało mieysce, cóżby ztąd wyniknęło? oto, że są takie traktaty, których W. K. Mość pomimo niekiedy gwałtowney potrzeby nigdy zawierać nie możesz. Któreżby zagraniczne Mocarstwo chciało wchodzić w traktat, bez pewności iego uskutecznienia? Jesteś N. Panie, iedynym i naywyższym prawodawcą konstytucyi, którą z doskonałości Twoiey i władzy Królewskiey ludowi nadałeś, i dla tego też iesteś iedynym i naywyższym iey tłumaczem. Jeżeli się w niey co ciemnego spostrzegać daie, Tobie przystoi to obiaśnić: ieżeli iakie sprzeczności zachodzą, władza twoia uchylić ie powinna. Wyrzekniy więc N. Panie, iż akt, który iest skutkiem zawartych traktatów, powinien koniecznie dzielić los tychże traktatów; iż równie należy do Królewskich Twoich prerogatyw, i z istoty swoiey powinien bydź wyłączonym od artykułu konstytucyi, który prawodawstwo pod zezwolenie obu Izb poddaie. Wyday rozkaz, a głos Twóy rozbędzi chmury, które bezbożność i niechęć nad pożytkami konkordatu a nawet nad świętemi prawami Twoiey władzy rozciągnąć usiłuią. Wyday rozkaz, a na wezwanie Twoie, mianowani przez Ciebie Biskupi nauczą lud, co winien kraiowi i Bogu, oraz stolicy Apostolskiey.,,

Z Londynu d. 18 Sierpnia.

Xże Leopold Koburgski odpłynął d. 16 z Dworu na Królewskim okręcie na ląd stały.

Xże Rejent miał znowu d. 15. napad podagry, ale nie tak przecież mocny, aby nie mogł się trudnić sprawami rządowemi.

W przeszłym tygodniu papiery rządowe spadły tu o 3 od sta z powodu roz chodzących się wieści, że w krotce wybuchnie woyna między W. Brytaniią i Ziednoczonemi St. nami północney Ameryki, między Portugaliią i Hiszpaniią. Ministerwialna Gazeta Goniec uznała zatem zapotrzebne w czoray następuiącym urzędowem artykułem zbić te wieści i za zmyslone ogłosić:

1) Zapewnić możemy, iż podług nadchodzących do rządu doniesień, od zawartego pokoiu między W. Brytaniią i Ziednoczonemi Stanami północney Ameryki, nigdy mnieyszego podobieństwa do nowey woyny nie było iak teraz. Dyplomatyczna korrespondencyia między obiema rządami zachodzi w nayprzyia nieyszym sposobie. Sądząc po przyiź cielskim duchu, iaki z tey i ztamty strony morzą Atlantyckiego panuie, spodziewać się możemy, ile tylko rozum ludzki przyszłość przewidywać może, trwałego pokoiu, i nie potrzebuiemy nawet zbiiać fałszu, iakoby handluiący rządowemi papierami lepiey o rzec ach byli uwiadomionemi.

2) Co się tycze Hiszpanii i Portugalii, nie są ieszcze zachodzące pomiędzy niemi od nieiakiego czasu zatargi wprawdzie zagodzone. Portugaliia wymawia się od zwrotu Montevideo, że rząd Hiszpański nie iest w stanie obronić tey prowincyi przeciw rokoszanom, i gdyby się ich w ręce dostała, posiadłości Portugalskie zagrożonemiby zostały. Jakkolwiek bądź rzeczy stoią, zapewnić iednak możemy, iż do woyny pomiędzy niemi nie przyydzie, gdyż ta, nie tłumacząc się iaśniey, nie zgadzałaby się z życzeniem i polityką wielkich sprzymierzonych Mocarstw, które chcą utrzymać pokoy w Europie.

3) Powyższe zapewnienie, ktoremu zapewne nikt rzeczywistości nie zaprzeczy, służyć oraz może za odpowiedź na rozpuszczoną w tych dniach wieść, że nastąpić maiący ziazd Monarchow prędzey, pochodnią woyny zapali, niżeli dobrodzieystwa pokoiu ustali. Nad tym punktem wypada nieco się rozszerzyć. Wiadomo iest, iż Kongress Wiedeński przez wtargnienia Bonapartego do Francyi nagle przerwany został i wiele rzeczy pozostało niezałatwionych. Zpowodu poźnieyszych zdarzeń, zawartych za drugiem wnieyściem do Paryża woysk sprzymierzonych umów, nakoniec osadzenia Francyi obcem woyskiem odwlekł się nowy kongress aż do obrachowania pretenssyy do Francyi i przekonania się o spokoynym iey stanie. Sprzymierzone Mocarstwa, iak słychać, są tego mniemania, iż nadszedł czas w którym sprzymierzone woyska z Francyi ustąpić mogą i przed miesiącem Listopadem ustąpić maią. Francyia będzie zatem teraz mogła pokazać się z większą wolnością na kongressie, iak gdyby był wcześniey nastąpił. Nie chcemy zgadywać działań kongressu, ale wprawdzie pewnemi iesteśmy, iż celem ich będzie pokóy nie woyna.„

Powyższa Ministeryialna gazeta pod dniem dzisieyszym opisuiąc położenie Rossyi, Pruss, Austryi, Francyi i Anglii, kończy ten opis, iż w żadnym z tych kraiów niema naymnieyszego podobieństwa do zerwania zbawiennego pokoiu.

Pisma tuteysze zawieraią protestacy-

ią, którą Bonaparte przez Jenerała Bertranda Gubernatorowi wyspy S. Heleny, P. Hudson Low, z powodu oddalenia Chirurga O'Meara kazał podać:

"Mci Gubernatorze! Doktór O'Meara doniósł mi wczoray, iż na mocy odebranego od WPana rozkazu tę wyspę ma opuścić. Z tego powodu mam honor prosić WPana, abyś zechciał się zastanowić, iż rząd WPana na prośbę naszą dał nam P. O'Meara w zastępstwie Lekarza Francuzkiego; iż on nasze zaufanie posiada, iż Cesarz od 7 miesięcy choruie na chroniczną chorobę wątroby, która na tey wyspie iest śmiertelną, i pochodzi z braku poruszenia, którego przez nadużycie WPana władzy od dwóch lat mieć nie mógł i mieć niemoże; iż stan iego choroby do tego doszedł stopnia, że codziennie potrzebuie pomocy lekarza; iż WPan od dwoch lat starałeś się oddalić P. O'Meara, a iego mieysce dać P. Baxter, i że Cesarz opierał się zawsze pomimo przełożeń WPana, przyięciu tego Lekarza, do którego m . . nieprzezwyciężony wstręt. Zastanów się WPan, iż gdy oddalisz P. O'Meara, bez dania na iego mieysce reputowanego Francuzkiego lub Włoskiego Lekarza, Monarcha ten będzie musiał umierać bez pomocy lekarskiey. Jest on iuż na to przygotowany. Cierpieć więcey będzie; ale cierpienia ciała przeminą, gdy tym czasem hańba' która z tak nieczułego postępowania na WPana naród spadnie, niezatartą zostanie. Mam zlecenie oświadczyć WPanu: 1) iż Doktór O'Meara iedynem na tey Skale iest lekarzem, w którym chory pokłada swoie zaufanie, 2) protestować się przeciw iego oddaleniu, (co Bertrand w drugim uczynił 'iście.) Mam honór bydź &c.

Hrabia Bertrand.

Jedna z gazet tuteyszych donosi, że w sobotę z rana Pani Bertrand przybyła z wyspy S. Heleny na okręcie do Anglii. Dziś wiadomo iest, że 3 osoby przybyły z wyspy S. Heleny, które zaraz odebrały rozkaz do opuszczenia Anglii. Są to Panna Pani Bertrand, iey mąż i lokay Bonapartego.

Lord Cochrane odpłynął z Boulogne do południowey Ameryki do Chili.

Wielki Xże Rossyyski Michał spodziewany iest w tych dniach w Dublinie.

Komodor Bowles przeznaczony iest do dowodzenia eskadrą Angielską, która krążyć ma pod brzegami południowey Ameryki.

W r. 1641 P. Wil. Petty podał ludność Irlandyi około 300,000 mieszkańców; teraz liczą ich tam do 6 mill. tak iż na morg gruntu rachuia iednego mieszkańca. Głównem ich pożywieniem są ziemniaki, a opałem torf. Na mieyscach, z których torf iest wybrany, sadzą ziemniaki, i gdy te nie urodzą się, iest głód w całym kraiu.

Podczas panowania Elżbiety wynosiła liczba traconych corocznie ludzi do 500; a że panowała 45 lat, zatem kazała 22,500 ludzi stracić. Pod Henrykiem VIII iey oycem tracono coroczn e do 2000, a zatem przez 38 lat iego panowania stracono 76,000 ludzi.

W Anglii wynaleziono sposób naprawienia i odnowienia nawet podartych wełnianych i bawełnianych koców, których mnostwo wysełaią dla niewolników Murzynów do Ameryki.

Podług doniesień z Brazylii wyszła tam pod d. 30 Maia odezwa Królewska,

zabraniaiąca wszelkiego rodzaiu taynych towarzystw, obawiaiąc się, aby z nich nie rozchodziły się rewolucyyne zasady po kraiu i nie knuły się spiski przeciw rządowi. — Papiery rządowe tracą tam 15 od sta. — Jenerał rokoszański Artigas tak żywo naciera na woyska Portugalskie w Montevideo, iż zachodzi teraz pytanie, czyli to miasto ma bydź opuszczone lub daley trzymane.

Rząd Buenos-Ayres zawrzeć miał z Ziednoczonemi Stanami północney Ameryki umowę handlową. — Jenerał St. Martin oczekiwany był w Buenos-Ayres dla umówienia się z rządem względem dalszego prowadzenia woyny w prowincyi Chili, którą aż do Peru posunąć zamyśla.

Z Bruxelli d. 19 Sierpnia.

Rząd nasz ciągle zachowuie systema oszczędności i rozciąga ie nawet na okolice, które naymnieysze płacą podatki, a wybieranie ich wiele kosztuie. Wyznaczona w tey mierze kommissyia zatrudnić się razem ma porównaniem teraźnieyszych podatków z podatkami r. 1793.

D. 8 b. m. wytchnięte zostało mieysce na obóz między Utrechtem i Amersfort, gdzie stanie w Wrześniu na cwiczenia 28 batalionów woyska.

Z Antwerpii piszą, iż znayduiący się w Niderlandskiem naszem woysku Prussacy z okolic Nadreńskich zostali w liczbie do d. 15 z służby uwolnionemi i do swoich kraiów odesłanemi. Prussy uwolniaią także z swey służby Niderlandskich poddanych.

Chrzest nowo narodzonego syna Królewica Następcy tronu obchodzony będzie d. 24 b. m. w Hadze uroczystą processyią, którey iuż przepis wyszedł.

Przybył tu Rossyyski Radca stanu P. Polityca.

Królewic Bawarski Karol przybył do Amsterdamu.

Z Irun (granicy Hiszpańskiey) d. 3 Sierpnia.

Mamy nadzieię, iż nasze zatargi z Portugallią zagodzone zostaną w przyiacielskim sposobie przez pośrednictwo Rossyi, Austryi i Anglii. Hiszpania zwróci Portugalii miasto i prowincyią Oliweoza które przez podstępną politykę Francyi zostały do Hiszpanii przyłączone, a Portugalia odda Hiszpanii twierdzę i miasto Montevideo, skoro ta nadeszle dostateczną liczbę woyska do osadzenia go. Co do Floridów, sądziemy, iż i tam nie przyydzie do woyny, ale że Hiszpaniia odbierze za nie wynagrodzenie w pieniądzach, które iey w teraźnieyszych czasach bardzo są potrzebne.

Z Włoch d. 14 Sierpnia.

J. Cesarzowicowska Mość Wielki Xże Toskański i iego Następca dozwolili się, iako honorowe członki do Towarzystwa rolniczego w Toskanii wpisać.

W Rzymie miano od d. 29 Lipca do 5 Sierpnia ustawicznie do 23, 24 i 25 stopień ciepła.

W Turynie tamteyszy Rossyyski Poseł Xże Kozłowski dał z powodu urodzenia się syna Wielkiego Xcia Mikołoia d. 5 b. m. wielką ucztę.

Podług listów z Palermo Swięto S. Rozalii, patronki tey wyspy, obchodzone tam było z naywiększą uroczystością przez 5 dni. Między innemi spalono także wielki faierwerk, co tak się

źle udało, iż kilka osób pokaliczonych i zabitych zostało, i nawet Królewicowa Następczyna tronu ledwie niebezpieczeństwa uszła.

Z Leodyium d. 17 Sierpnia.

Onegday przybył tu Xże Wellington, obeyrzał warownie tuteyszey cytadeli; udał się potem do Spa, powrócił ztamtąd wczoray i poiechał przez Namur do Cambrai.

Z Akwisgranu d. 22 Sierpnia.

Onegday przybył tu Poseł Rossyyski przy Dworze Berlinskim, P. Alopeus.

Xże Kanclerz stanu Hardenberg przed obiazdem Nadrenskich prowincyy ma tu na kilka dni ziechać.

Podczas ziazdu Monarchow nie będzie tu zbywać na wszelkiego rodzaiu zabawach. Pomiędzy innemi mamy tu iuż dwa Panorama, a trzecie, które ma bydź nayciekawsze, przywiozł tu sławny Professor Suhr z Hamburga. Dorossi otrzymał na 6 lat dyrekcyią narodowego teatru w Akwisgranie i Dusseldorfie. Wszystko tu teraz czynią, dla zrobienia nayświetnieyszym tuteyszego teatru na czas Kongressu.

N. Król nasz ziedzie tu d. 25. Września, a oba Cesarze nazaiutrz. Pobyt Monarchow w Akwisgranie nie będzie zapewne dłuższey na dni 14.

Z Frankfortu d. 21 Sierpnia.

N. Cesarz Austryacki, nie wstępuiąc do Frankfortu ziedzie d. 22 Września do Moguncyi, a nazaiutz puści się w dalszą drogę do Akwisgranu. — Xże Metternich spodziewany tu iest około 24 Września.

D. 17 b. m. przybyła tu Xiężna Bernardowa Sasko-Weimarska. Jedzie ona z Weimaru do swoiego Małżonka do Genewy.

D. 18 przeiechał przez nasze miasto powracaiący do Wiednia Angielski Poseł Lord Stewart, a d. 20 Xże Następca Oldenburga powracaiący do swoiego kraiu.

Austryacki prezyduiący na Seymie Niemieckim Poseł Hr. Buol-Schauenstein, oczekuie na Xcia Metternicha, dla powzięcia od niego ustney instrukcyi względem niektorych spraw, które zaraz do Seymu w niesie. — Sprawa nabywcow dobr w Westfalii roztrząsana była na posiedzeniu Seymu d. 13 w całym składzie, i Seym postanowił żądać w tey mierze od swoich Dworow potrzebnych instrukcyy.

Austryacki Nadworny Radca Händel wyiechał ztąd na krotki czas, dla oddania wierzytelnych listow Dworom Hessen-Darmstal i Nassau, przy których upoważniony iest posłem.

Z Hanoweru d. 20 Sierpnia.

Dzień 12 b. m. rocznica urodzin Xcia Rejenta, iest oddawna historycznie pamiętnym dniem dla Hanoweru. D. 12 Sierpnia 1701 ogłoszone było postanowienie parlamentu względem następstwa tronu w Hanowerze; 12 Sierpnia umarła Królowa Anna i Elektór Hanowerski, Jerzy 1. ogłoszony w Londynie został Królem Angielskim.

Królewic Angelski Xże Kambridgi, którego Małżonka znayduie się przy nadziei, iedzie powoli i zapewne tu dopiero na końcu tego miesiąca stanie. — Xięstwo Klarencyi udać się maią do Stuttgardu dla odwiedzenia Królowey Wirtembergskiey wdowy.

Minister stanu i gabinetowy Hr. Münter uda się w krótce do Frankfortu w Październiku napowrot do Londynu.

DODATEK
DO Nro 71.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 6 WRZESNIA 1818 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Wiednia d. 6 Sierpnia.
(Z Gazety Berlińskiey.)

Z powodu o dni 12 zpóźnionego ziazdu do Akwisgranu, zamyśla N. Cesarz około d. 26 b. m wyiechać z Baden do familiynych dóbr swoich i tam aż do odiazdu przez Moguncyią do Akwisgranu zabawić. Podróż swoią obraca nie przez Minchen, ale przez Ratysbonę. N. Cesarzowa przez czas pobytu swoiego Małżonka w Akwisgranie mieszkać będzie w Schönbrunn, i do piero w ten czas uda się do Minchen, gdy J. C. K. Mość powracaiąc z kongressu tam ziedzie, gdzie iednak krótko ma zabawić.

Ośmiu Rossyyskich Ministrów, pomiędzy któremi tuteyszy Hr. Gołowkin, odebrali rozkaz od swoiego Monarchy udania się do Akwisgranu.

Xże Metternich nie 17, ale 24 b. m. wyiedzie z Eger do Frankfortu i tam d. 27 stanie. Pogłoska, iakoby po zieździe Akwisgrańskim w sprawach stanu długo bawić miał w Frankforcie, potrzebuie ieszcze potwierdzenia. Jadą z nim Hr. Mercy, Radca tayney i stanu kancelaryi, Hr. Spiegel, Szambelan i Radca nadworny, Baron de Pont, Szambelan i Sekretarz nadworny, Radca nadworny Waken, i t. d.

Londyńska gazeta Morning Chronicle wzmiankuie o taynem zleceniu, z którem Lord Castlereagh wyiechac w krótce ma z Londynu do Wiednia. My tu iednak nic ani o iego poselstwie, ani wyieździe niewiemy.

Niepewna pogłoska stanowi J. Cesarzewicowską Mość Następcę tronu zastępcą N. Cesarza podczas iego w Akwisgranie pobytu. — Mówią daley, iż Xże Ferdynand Wirtembergski otrzymał nowy urlop na rok i wybiera się do Włoch. Małżonka iego ma tu w krótce przybydź.

Cesarz mianował Patryarchę Weneckiego Milesi i Arcybiskupa Medyiolańskiego Hr. Gaisruk aktualnemi taynemi radcami.

Arcy Xiężna Maryianna, naymłodsza córka Cesarza, choruiąca od roku na osłabienie nerwów, udać się teraz ma z porady lekarzów na wierzchołek góry Kalenberg, gdzie czyste powietrze posłużyć ma do iey uzdrowienia.

Hospodar Multanski, Xżę Kalimachi, płaci wydawcy Greckiego dziennika w Wiedniu roczniece 200 piastrów pensyi za rozszerzanie w tem piśmie wiadomości i oświaty dla Nowych Greków.

D. 21 Czerwca i 9 Sierpnia czyniono tu na Donaiu doświadczenia nowo zbudowanego parowego statku P. Antoniego Bernhard. Podczas ostatniego wsiadł nań Arcy Xżę Maxymiliian i oświadczył swoie ukontentowanie z szypkiey iego żeglugi. Właściciel uda się w krotce na tem statku do Pestu, a ztamtąd do Komorn i powróci do Wiednia z ładunkiem.

Prusacy używaiący kąpieli w Töplitz z powodu urodzin Monarchy swoiego złożyli w szeinach Austryackich 550 Złr. dla kopiących się tam żołnierzy Austryackich. Z tey kwoty stosownie do ich życzenia dostało się Feldfebrom po 6, Kapralom po 4 a żołnierzom po 3 Złr.

Z Inspruka piszą pod d. 10 Sierpnia: Mamy tu ciągle 20ty stopień ciepła. W gorach powysychały źrodelne stromyki i dla braku wody musiano nawet z żyzney tamteyszey paszy spędzić bydło. — Tegoż dnia dało się tam czuć trzęsienie ziemi.

Turcy lepiey obchodzą się teraz z Serwicanami niżeli dawniey. W. Multanach i Wołoszczyznie podobnież postępuią.

Podług listow z Jass d. 31 Lipca tak mocne tam było trzęsienie ziemi, iakiego 16 lat niepamiętaią.

Od brzegów Menu d. 23 Sierpnia.

Rossyyski Jenerał Orłow napisał w ięzyku Francuzkim według pamiętnikow wielu rodakow, ktorzy pierwsze grali rolę, historyią trzech ostatnich w Neapolu rządow.

Mowią, iż N. Cesarz Alexander w środku przyszłego miesiąca ziedzie do Berlina. N. Król Pruski wyszle przeciw niemu aż do granicy do Memla Jenerał porucznika Holzendorfa i Pułkownika Beyera. Sądzą, iż Monarcha Rossyyski do 5 dni w Berlinie zabawi.

Słychać, iż miasto Germersheim nad Renem o 3 mile od Landau, przerobione bydź ma na twierdzę związku Niemieckiego.

Pisma publiczne zawieraią co następuie: Angielski Pułkownik Kongrew uzupełnił niedawno zabóyczy swoy wynalazek. Nowe iego palne race opatrzone są daszkiem, który rozwiia się na nayWyższem punkcie linii rzutu i rzuca bombę, ieżli wiatr sprzyia w mieyscu, ktore iest do spalenia przeznaczone.

Nigdy ieszcze nie podrożowało tak wielu Anglikow iak teraz. Niektorzy naymuią w rożnych mieyscach na długi czas mieszkania, a inni nawet domy kupuią, iak niedawno stało się w Heidelbergu.

Francuzi nazywaią cwiczenia woysk sprzymierzonych nad wyszem Renem cwiczeniami pożegnania. Lecz nie zprawdzi się zapewne ich życzenie, bo woyska powrocą na początku Września do swoich stanowisk i tam oczekiwać będą rozkazow iakie z ziazdu Monarchow w Akwisgranie wypadną.

W Moguncyi z rozkazu W. Xcia Hesko Darmstadtskiego przywrocona została była za rządu Francuzkiego rada departamentowa pod nazwiskiem rady prowincy i Nadrensko - Heskiey.

Wyszło d. 1 b. m. z Wiednia do Akwisgranu 86 wierzchowych i zaprzęgowych koni N. Cesarza Austryackiego, z wielu

pięknemi powozami przybyły d. 16 do Koremuergi, a nazaiutrz w dalszą udały się drogę.

W miesiącu jeszcze Czerwcu Stany Królestwa Saskiego uchwaliły z dobrowolney składki wystawić pomnik z powodu kończącego się 50letniego rządu Monarchy swoiego, który dnia 15 Września 1768 roku, iako Elektor, pierwszy reskrypt podpisał. Chciano ten dzień w Roku bieżącym z przyzwoitą obchodzić okazałością, lecz że przypada w dzień powszedni, a Król niechce przerywać zatrudnień obywatelskich, odłożono go więc na niedzielę, 20 Września. Myślano wystawić w Dreznie obelisk, maiący 100 stóp wysokości, przed gmachem zwanym dawniey pałacem Japońskim, a teraz Augusteum, gdzie Król kazał w 22 salach wystawić publiczną bibliotekę, co go przeszło 100,000 talarow kosztowało, i gdzie w 11 salach iest galerya starożytności, a w 15tu zbiór porcellany. Nie przyiął tego wniosku Monarcha, i odpowiedział, iż pomnik kamienny lub kruszcowy służy tylko umarłym, a potomność go stawiać może; przestaie więc na szczerem oświadczeniu Stanów, iż go uznaią godnym pomnika, i przekonywaią się o gorliwości, z iaką pracuie około dobra kraiu.

W Gottyndze iest (iak wiadomo) akademiia dla całego Królestwa Hannowerskiego, hoynie uposażona. Bibliioteka iey pierwsze trzyma mieysce po Wiedeńskiey; znayduie się w niey blisko 280,000 Xiążek i 5000 rękopism. Nie ma wprawdzie wyznaczonego funduszu, lecz co rok daie rząd pospolicie 3 lub 4000 talarów na kupno nowych dzieł i uzupełnienie dawnieyszych. W sali historyczney, są popiersia naysławnieyszych nauczycieli. Iest tam oraz gabinet medalów, naturalny, ogród botaniczny, obserwatorium, akuszerya i t. d. Akademiia liczy 32 zwyczaynych Professorów, a 36 nadzwyczaynych, nierachuiąc nauczycieli rozmaytych ięzyków.

Uwięziony w Meissen w Saxonii, naczelnik nowych fanatyków religiynych, nazwiskiem Kloos, ma lat 21, i iest żonaty. Porzucił rzemiosło, i żył z darów swoich stronników, których przy końcu miał kilka tysięcy. Sam się stawił przed sądem, a na badaniu okazuie spokoyność i przytomność umysłu. Ludzie ci nie troszczyli się o przyszłość; twierdzili, iż Oyciec Niebieski o nikim nie zapomina, i wszystkich przyymie w nowey Jerozolimie. Zabroniono im używać tytuniu i tabaki. Co tylko mieli na zbyt, nawet dzieci, powinni poświęcać na ofiarę. Jakoż w ten dzień, kiedy górnika Flohr zamordowano, znaleziono dziecię młynarskie, ubrane przez połowę w czarne i białe suknie, zamknięte w izbie na górze, i przeznaczone na ofiarę.

Roku 1713 widział Hamburg w murach swoich Władcę Rossyi, Piotra W. Przybył tam w kilka dni po spaleniu Altony przez Jenerała Szwedzkiego Stenbock. Korrespondent Hamburgski umieścił 7 artykułów o bytności tego Monarchy, wyięτych z naydawnieyszey Gazety Hamburgskiey pod napisem: "Kuryier relacyyny."

Z Madrytu d. 4 Sierpnia,

Dwór zawdział po zmarłey Królowey Szwedzkiey na 9 dni żałobę.

Gazeta Dworska zawiera doniesienie o wyszłey w d. 21 Maia z Kadyxu do południowey Ameryki wyprawie pod zasłoną fregaty Izabela. Dla choroby dowodcy i nabrania swieżey wody zawinąć musiała do Santakrux na Teneryfie, z kąd d. 7 Czer

wca w dalszą puściła się drogę.

Przedsięwzięte niedawno względem skarbowych biletów środki, nie przyniosły dotąd pożądanego skutku. Zabezpieczona ich trzecia część traci zawsze jeszcze w biegu 40 od sta, a niezabezpieczone dwie trzecie części 84 od sta. Niedostatek pieniędzy w skarbie tak iest wielki, iż na opędzenia kosztów podrozy Króla na kąpiele do Sacedon, musiano z wszystkich kass i nawet z drukarni Królewskiey pozabierać co było w zapasie, i lewie zebrano do 500,000 realów (45,000 talarów.)

Morze okryte ciągle iest rokoszańskiemi korsarskiemi okrętami, ktore upadły już nasz handel do reszty zniszczą. Do Werakrux i Hawanny posłano rozkaz, aby nie wysełano będących tam bogactw, póki nie nadeydzie dostateczna eskadra, któraby ie, mogła do Kadyxu doprowadzić. Kilka rozboyniczych tych okrętów pokazało się nawet na morzu środziemnem niedaleko portu Kartageny. Spodziewać się iednak należy, iż kongress Akwisgrański obmyśli takie środki przeciw tym rozboiem, iakich interess wszystkich handluiących narodów wymaga.

Od brzegów niższey Elby d. 25 Sierpnia.

Król Szwedzki, w towarzystwie Królewica Następcy tronu, wyiechał d. 5 b. m. z Sztokolmu do Norwegii, i stanął w stolicy tego królestwa Chrystyianii d. 11. Podczas iego wiazdu do tego miasta okazali mieszkańcy nayżywszą radość. Magistrat i urzędnicy miasta przyięli Monarchę w wystawioney i pięknie oświeconey bramie na moście Westerland. Całe miasto było oświecone; obywatele, korpus kadetów i osada stali pod bronią po wszystkich ulicach aż do pałacu Królewskiego. Podczas przewozu Króla przez Swinesund dały się słyszeć na obu brzegach radosne okrzyki połączonych pod iednem berłem obu ludów. Przez całą drogę przez kray Szwedzki odbierał Król wszędzie dowody naywiększego przywiązania od swoich poddanych, i z oycowskiem sercem przyymował ich życzenia o szczęśliwe powodzenie i prędki powrót. — Po urządzeniu lądowego woyska w Szwecyi, przystąpiono teraz do pomnożenia siły morskiey. Po ukończeniu w roku zeszłym w Karlskronie liniowego okrętu Karol XIII zaczęto teraz budować okręt Karol Jan. Tamże zbudowano 6 wielkich szalup, a w innych portach 18 różney wielkości woiennych statków; rachuią, iż sama podbrzeżna flota będzie o połowę większą od floty, którą Szwecyia podczas ostatniey morskiey woyny posiadała. Na osadzenie okrętów posiada Szwecyia do 20,000 ćwiczonych i zręczonych maytków.

Mówią o nowym podziale całego Rossyyskiego państwa na 13 dywizyy woyskowych. Do iedney dywizyi należeć będzie kilka gubernii, i każda dywizyia mieć będzie Wielkorządcę. Wołeń i Podole maią bydź do reszty części Kólestwa przyłączone.
